

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ
ԹԱՒԻՌԻԶՈՒՄ

Թաւրիզ, 14 հոկտեմբերի

Թաւրիզն անտաղքեր չը մնաց հայ ազգութեան պատիւ բերրդ տառերի գիւտի 1500-ամեակի և տպագրութեան 400-ամեակի միացեալ համազգային յօրելեանական մեծ հանդիսի կատարման վերաբերութեամբ, այլ արձագանք տուեց Ամենայն Հայոց Հայրապետի ձայնին, և, ըստ յայտարարութեան Ատրպատականի առաջնորդական փոխանորդի, Ղալայի ու Աստուածածին եկեղեցում տեղի ունեցան հանդիսաւոր պատարագ և հոգեհանգիստ հայ գրի ու հայ աղապագրութեան վաստակաւորների յիշատակին հոկտեմբերի 12-ին. իսկ երէկ, կիրակի, հոկտեմբերի 13-ին, նոյն եկեղեցում՝ պատարագից յետոյ կատարվեց հայրապետական մաղթանք, որից յետոյ Արամեան դըպրոցի բակում, բացօղեայ, աշնանային արեգակի հաճելի շողերի տակ, կատարվեց հանդէսը՝ սկսելով առաւօտեան ժամը 10-ից:

Որովհետեւ կարգադիր յանձնախումբը ծրագիր-յայտարարութիւն էր ուղարկել նաև կաթոլիկ և բողոքական միսիաներին, հանդիսում ներկայ էին միայն լազարիստների կողմից երկու վարդապետ՝ երկսեռ ընտիր հայ բազմութեան առընթեր։ Որովհետեւ երեք ուսումնարանների մանկավարժական մարմինների նախաձեռնութեամբ էր պարաստվել հանդիսակարգը, ուստի հանդէսում կային 3 դպրոցների սանսանուհիները իրանց ուսուցիչ-ուսուցչուհիներով։

Արամեան դպրոցի բակը զարդարված էր

շքեղապէս Պարսկաստանի ընտիր ու թանգագին գորգերով ու գոյնզգոյն դրօշակներով Բոլոր գորգերի բերելը և նրանց կահաւորելը յահնձն էին առել հայր և որդի Սարածեանները ինքնարերաբար, որպէս նաև վճարել ոռւսաց զինւորական նուազախմբի ծախսը:

Պատշաճ աթոռների և գորգածածկ նըստարանների վրա բազմող հասարակութեան հանդիպակաց գորգաղարդ սիւների զլիսին դրված էին թարմ ծաղիկներից պսակազգեստ անմահ Մեսրոպ Տարօնեցու և Սահակ կաթողիկոսի նկարները. քաղաքակրթութեան այդ հսկայ գործօնների պատկառելի ներկայ յութիւնը խոր ակնածանք էր ներշնչում և միանգամայն երախտագիտութեան վառ զգացմունք այնպիսի խոշոր ծառայութեան համար, որպիսին մեծ անձնազոհութեամբ ու ջանքերով ի գործ դրվեցին դրանց կողմից փրկելու համար հայ ժողովրդի յետագայ կուլտուրական կեանքը:

Հանդէսը բացվեց աշակերտական երգեցիկ խմբի «Հայր մերով»: Առաջին անգամ բեմ բարձրացաւ Կենտր. ուսումնարանի տեսուչ Յ. Դաւթեան և իմաստալից բովանդակութեամբ ճառեց հայ տառերի գիւտի գերազանց նշանակութիւնը քրիստոնէական կրօնի շրջանում և վարձատրվեց ծափահարութեամբ: Երկրորդ անգամ բեմ բարձրացաւ Արամեան ղպրոցի տեսուչ Ա. Տէրզարդանեան և ճոխ լեզուով ու ժեստերով խօսեց Սահակ-Մեսրոպի մեծ գործունէութեան և նաև տպագրական գործի հայերիս մէջ մուտքի և նրա քաղաքակրթող դերի մասին:

Ուսուցիչներից մէկը՝ ջութակի օգնութեամբ՝ երգեց սօլո Պատկանեանի «Լուսուցամբերը...» շատ աջող:

Ամենից յետոյ բեմ բարձրացաւ Կիւլպէնկեան եղբայրների առևտրական թաւրիզի տան ներկայացուցիչ Խաչիկիսան Սարածեան և, հակիրճ մի նախարանից յետոյ, որով գեղեցկապէս բացատրեց յօրելեան բառի ծագումն ու նշանակութիւնը, լի խանդավառութեամբ կարդաց իր յօրինած «1500-ամեակի առթիւ սրբոցն Սահակայ և Մեսրոպայ և սլատուտական թարգմանչաց մերոց ներբողեանը», մի ոտանաւոր գրութիւն, որի մէջ հանդէս էր եկել երկու սրբերի յիշատակելի գործունէութեան հետ վաճառական-գրագէտ Սարածեանի եռուն հոգին: Ներբողեանի ընթերցանութիւնը խոր տպաւորութիւն թողեց հանդիսականների վրա, և հասարակութիւնը երկար ծափահարեց Սարածեանին:

Հանդէսում իր բացակայութեամբ փայլում էր մեր առևտրական ղասակարգն ընդհանրապէս Սարածեանի բանաստեղծական ներբողն և ջերմ մասնակցութիւնը պէտք է որ այլող դաս լինի թաւրիզեցի շատերին, որոնք մամոնան ամեն բանից գերազանց են ընդունում:

Հանդէսը փակվեց և փոխանորդի համառօտ բանախօսութեամբ ու «Հայր մերով»: Հանդիսականները մեկնեցին քաղցր տպաւորութեամբ: Լսեցի, որ յօրելեանական յահնձնախումբը մտադիր է կրթական ֆօնդի օգտին սկսել հանդանակութիւն:

Հայկազուն